

Du prude vikingmø

Af Thorkil Thorsen

KLUMME

Bornholm, du prude Vikingmø / du Moderskød i stormig Sø.

Sådan skrev Lucianus Kofod i 1871 i sit hyldestdigt til hjemstavnen. Fyldt af stolthed og optimisme.

I dag ligger øen indhyllet i en mere pessimistisk tågedis. Ikke mindst fordi befolkningstallet siden midten af 1960'erne har været støt faldende. For nylig kom vi under 40.000.

Det er dejligt at have god plads på landevejene, i butikkerne, i naturen osv., men det er alligevel et problem, at vi bliver færre. Et faldende befolkningstal i et øsamfund af Bornholms størrelse er som et stort brandtæppe smidt hen over et bål. Ilden går ud. Gnisten forsvinder.

Der bliver ikke kun længere til naboer og fællesskabet. Vi kommer til at se tomme og forladte huse. Vi bliver for få til at opretholde et foreningsliv, som vi kender det. Der kommer færre skattekrone og et mindre bloktilskud i kommunens kasse, hvilket fører til ringere kommunal service (færre børnehaver, lukkede biblioteker, færre servicecentre, dårligere snerydning osv.). Øen bliver simpelthen mindre attraktiv at bo på og flytte til.

Ud af befolkningskrisen

Kære læser, selv om du også synes, at det er noget juks, så ser du dig måske ikke i stand til at gøre så meget ved det. Dét der med at producere sig ud af befolkningskrisen er muligvis ikke lige dig, selv om vi har en af landets bedste fødeafdelinger. Og skal du have en uddannelse eller et arbejde, kan du være nødt til at flytte udenøs. Ingen bebrejdelse herfra. Bebrejdes den, som bebrejdes bør.

Men hvad gør man, når glansen går af Sankt Gertrud? Når vores prude vikingmø ikke længere har så mange bejlere? Man kunne gøre hende lækker, charmerende og attraktiv. Facelifte. Skamrose. Vi skal tale op i stedet for at tale ned, sagde vores dronning jo så smukt i sin nytårstale. Altså ikke vores egen dronning, men hende fra Amalienborg. Selv om jeg godt tror, at Winni også kunne have sagt det. Derfor brander kommunen øen som Bright Green Island (hvad det så end betyder). Turistbranchen taler også øen op i lækre, glittede prospekter og på internetportaler. Vi ønsker, at hun skal tilbedes af gæster

under en varm og heftig sommerforeleselse, hvor de kærtegner hendes strande og stryger hendes hår. Og hvor længslen efter at komme tilbage og slå sig ned i hendes skød bliver ubændig.

Snubletrådspolitik

Men ønsket om at gøre hende til et tilløbsstykke lider skibbrud. Politikerne sætter snubletråde, så bejlernes muligheder for overhovedet at komme, begrænses af drifterne. Færgedriften bliver usikker og tilbyder færre pladser, og togdriften til og fra Ystad indstilles. Landspolitikerne tænker ikke på Bornholm som en darling, man vil forkæle – bortset fra måske i Folkemøde-ugen. Ellers kan hun sejle sin egen sø.

Et andet anslag mod hende fra de bonegulve langt herfra er at gøre de smukke paradysbakker til en kirkegård for atomaffald. En sådan losseplads vil være en svulst, der truer hendes sundhed, og angsten for at blive smittet holder folk væk fra øen.

De christiansborgske snubletrådspolitikere sekunderes alt for dygtigt af vikingemøens egne hjemmeboende lokalpolitikere. Hvad er de kommet op med? Blandt andet at huskøbere og husejere nu snildt kan få kommunens tilladelse til at have deres folkeregisteradresse uden for øen. Snart er husene ejet primært af folk fra København, der som kortvarige elskere gør Bornholm deres opvartning. Så snart den søde kløe er tilfredsstillt, forlader de hende. De betaler ikke skat her eller på anden måde bidrager til den kollektive husholdning, selv om de slider på vores bornholmske infrastruktur og service de fire uger, de sammenlagt får tid til at være her om året. Og de lægger ikke mange penge i vores butikker.

Discountløsninger

Dette sidste er lidt uforskammet af dem. For kommunen arbejder jo ihærdigt på at skaffe flere discountbutikker til øen. Begrundelsen er sådan set smuk – den bygger på idealer som lighed og gæstfrihed: Bornholmerne skal have samme udbud som i det øvrige land, og turisterne skal have flere dagligvarebutikker at vælge imellem! Men ærlig talt! Tror politikerne, at bornholmerne kan konsumere flere dagligvarer, end de gør nu? Mere rugbrød og flere billige hamburgerrygge til færre munde – det lyder ikke som verdens bedste købmandsskab. Tror de virkelig, at tu-

risterne kun vil besøge vores ø, hvis de kan købe en liter sjællandsk økomælk til 9,45 i Lidl i stedet for en lokalt produceret fra Klemensker til 10,50 kr. i Brugsen?

Det er sundt med konkurrence, argumenterede de. Men hvis alle discountbutikker skal overleve, så udkonkurreres de små butikker. Eller omvendt. Konkurrencen giver tabere. Ikke kun dem, der må dreje nøglen, men også os, der skal se de triste tomme butiksruder eller de forladte, grå discountkolosser. Der kan blive brug for en udvidet nedrivningspulje.

Et andet af de nyere påhit: Af mangel på unge bejlere til vores ø påtænker vores politikere nu at satse på folkepensionister som fyrige tilflyttere, der kan live hende lidt op. Folk med masser af vitalitet – og penge. Et entreprenant busselskab tilbyder endda at bringe dem hele vejen hertil på en enkeltbillet og læsse dem af i de fjerneste afkroge – for det er her i de mindre kystbyer, de vil bo. Lykkes det at tiltrække dette segment, forskyder vi befolkningspyramiden yderligere, så Bornholm bliver et samfund af gamlinge. Det har den tillægsgevinst, at politikerne så – helt uden barokke høringsrunder – kan lukke samtlige skoler ude på øen og kun beholde dem i Rønne. Hvilket så igen giver mere plads på kommunalbestyrelsens dagsordener.

En hjemmehækket redningsflåde

Lidl og Rema1000. Nedlagte skoler. Mørklagte huse i by og på land. Atomaffald. Tomme butikslokaler. Dårligere færgeservice. Gør det øen lækker, prud og prægtig? Kan den slags nytte noget? Nej, hvis Bornholm skal være et levende og attraktivt samfund året rundt – og hele øen rundt – så er svaret nej.

Den slags tiltag nytter lige så lidt som en hjemmehækket redningsflåde i stormig sø.

Men hvad gør man, når glansen går af Sankt Gertrud? Når vores prude vikingmø ikke længere har så mange bejlere? Man kunne gøre hende lækker, charmerende og attraktiv

THORKIL THORSEN er efter 40 års frivillig eksil tilbageflytter i 2009. Potentielt pensionist. Pendler mellem lønarbejde som seniorforsker i København og selvstændig konsulentvirksomhed på Bornholm.